

1. Навчальна дисципліна. **Міжнародні конфлікти: теорія і практика аналізу**

Галузь знань

0301 соціально-політичні науки

Напрямок підготовки

052 «Політологія»

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки фахівця **магістр**

2. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Вступ до курсу

Проблема наукового визначення міжнародного конфлікту. Значення і завдання міжнародної конфліктології. Об'єкт і предмет МК. Війна, міжнародна криза, міжнародний конфлікт: етимологія. Напрями дослідження МК. Особливості сучасних міжнародних конфліктів. Функції міжнародного конфлікту. Фази міжнародного конфлікту: латентна (нульова); ініціація («відкриття»); ескалація; закріплення; деескалація; врегулювання або вирішення; постконфліктне будівництво та примирення.

Тема 2. Типологія міжнародних конфліктів

Системи критеріїв для типології сучасних міжнародних конфліктів. Критерії класифікації міжнародних конфліктів. Теоретичні та методологічні основи типології конфліктів. Методологічні підвалини вивчення курсу. Історіографія: вітчизняна та зарубіжна.

Тема 3. Міжнародні економічні конфлікти в паливно-енергетичній сфері.

Нафтовий чинник світової політики. Паливно-енергетичний комплекс США – проблеми безпеки. Тенденції і проблеми світового газозабезпечення. Російсько-білоруський енергетичний конфлікт. Газовий конфлікт між Україною і Росією 2005 – 2006 рр. історичний контекст розвитку нафтової промисловості. Новітні тенденції розвитку нафтової промисловості у дзеркалі міжнародних відносин. Особливості розвитку вугільної промисловості світу. Інформаційна безпека управління нафтовим комплексом США. Пріоритети ліквідації інформаційних інцидентів в нафтовій сфері. Довгострокові перспективи світової енергетики.

Тема 4. Торгівельні війни сучасності.

Торгівельні війни як інструмент досягнення геополітичних цілей. Діяльність міжнародних торговельних організацій в контексті вирішення проблем торговельних війн. Торговельні війни в сучасному світі. Сучасні методи виходу з конфліктного протистояння. Причини та наслідки «м'ясної війни» 1999 р. Причини та наслідки «бананової війни» 1999 р. Причини та наслідки «сталльної війни» 1999 р. Причини та наслідки «текстильної війни» 2007 р.

Торгівельна війна між Росією і Україною. Російсько-білоруське протистояння.
Торгівельна війна між Росією і Грузією. Конфлікти між США та ЄС.

Тема 5. Міжнародні демографічні конфлікти.

Демографічні проблеми людства. Історичні передумови формування сучасних міграційних процесів в Україні. Демографічна ситуація в Україні. Вплив структур міграції на соціально-демографічні конфлікти. Вплив міграції на соціально-культурний розвиток суспільства. Історичне формування і поширення нелегальної міграції у світі. Історичне формування міжнародної інтелектуальної міграції. Особливості впливу міжнародної інтелектуальної міграції на демографічну ситуацію у світі. Вплив глобалізації та світових проблем людства на міграцію населення. Динаміка міграційних процесів в Україні.

Тема 6. Управління міжнародним конфліктом

Принципи і методи управління міжнародними конфліктами. Структурні методи управління міжнародними конфліктами. Сутність управління міжнародним конфліктом і його діагностика. Поняття «управління конфліктом». Процес діагностики МК. Картографічний аналіз МК. Зміст процесу управління міжнародними конфліктами (прогнозування, попередження і стимулювання, регулювання, розв'язання). Технології регулювання МК (інформаційні, комунікативні, соціально-психологічні, організаційні). Модель прийняття науково обґрунтованого рішення з управління МК. Алгоритм управління МК. Переваги та недоліки превентивної дипломатії. Гуманітарна інтервенція в сучасних конфліктах.

3. Вибіркова.

4. Термін вивчення III семестр.

5. Кількість годин за кожною формою проведення занять.

2	Види теоретичної і практичної підготовки:	
	- лекції;	20
	- практичні заняття;	20
	- індивідуальна робота;	-
	- самостійна робота.	80

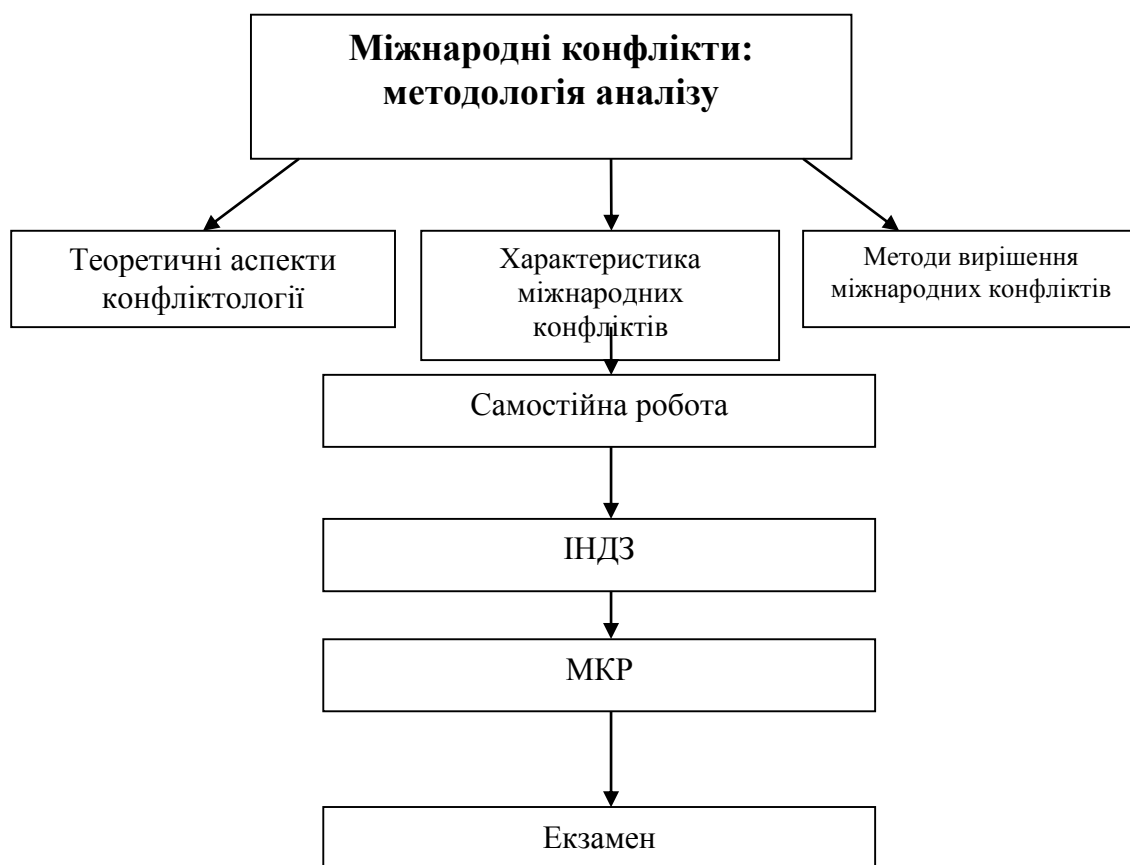
6. Викладацький склад.

Кандидат соціологічних наук, доцент кафедр політології і соціології -

Білецька Т. В.

7. Структурно-логічна схема навчальної дисципліни.

Структурно-логічна схема навчальної дисципліни:

8. Мета і завдання вивчення дисципліни:

1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із природою і особливостями політичних і міжнародних конфліктів сучасності, аналіз теоретичних і практичних підходів щодо міжнародних і політичних конфліктів, шляхів їх вирішення, а також з'ясування ролі держави, міжнародних урядових і неурядових організацій у цих процесах.

Завдання навчальної дисципліни : Вивчення даного навчального курсу зорієнтовано на студентів політологів, з метою формування у них навичок наукового дослідження міжнародних конфліктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні поняття та категорії конфліктології, критерії класифікації і види конфліктів;
- критично оцінювати основні теоретичні концепції і школи, які здійснюють аналіз конфлікту як соціального явища;
- природу, особливості розгортання міжнародних і політичних конфліктів;
- елементи внутрішнього та зовнішнього впливу на конфліктні ситуації;
- теорії механізмів виникнення міжнародних і політичних конфліктів, методи їх діагностики та аналізу;
- аналізувати сучасні міжнародні і політичні конфлікти;
- визначати основні методи та форми управління конфліктами.

уміти:

- застосовувати теоретичні знання до аналізу міжнародних і політичних конфліктів;
- діагностувати і аналізувати міжнародні і політичні конфлікти з визначенням основних конфліктогенних понять;
- визначати етапи регулювання конфліктів;
- оцінювати доцільність і ефективність використання різних переговорних і посередницьких процедур у процесах розв'язання конфліктів;
- застосовувати на практиці теоретичні знання по врегулюванню конфліктів не лише в сфері політики, а й в інших сферах суспільного життя;

9. Методи викладання дисципліни.

- Лекції для ознайомлення з основними теоретичними положеннями комплексного аналізу;
- Практичні заняття для вироблення навичок застосування теоретичних знань для розв'язування задач комплексного аналізу;
- Самостійна робота з опрацювання окремих питань теоретичного характеру, виконання домашніх завдань, підготовка до контрольних заходів тощо;
- Індивідуальні навчально-дослідні завдання для виконання творчої роботи щодо застосування знань з комплексного аналізу, розв'язування задач якісного та кількісного характеру тощо.

10. Методи оцінювання.

Оцінка “відмінно” ставиться за умови повних і вичерпних відповідей студента на запитання, демонстрації високого рівня теоретичної і практичної підготовки.

Оцінка “добре” виставляється за наявності несуттєвих помилок в відповідях студента.

Оцінка “задовільно” ставиться при суттєвих недоліках при формуванні відповіді на теоретичні і практичні завдання, за відсутності вміння ілюструвати прикладами основні теоретичні положення.

Оцінка “незадовільно” ставиться у тому разі, коли студент не володіє фактичним матеріалом і має низький рівень теоретичної підготовки.

11. Перелік основної літератури

1. Анцупов А.Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях.- С-Пб.: Питер, 2007. – 288с.
2. Бандурка А.М., Друзь В.А. Конфликтология: Учеб. Пособие для вузов.- Харьков: Ун-т внутр. Дел, 1997.- 356 с.
3. Барышников Д.Н. Конфликты и мировая политика. – М.: Восток-Запад, 2008.- 630 с.
4. Білецька Т. В. Політична конфліктологія: Навчально-методичний посібник. – (Рекомендовано Міністерством освіти та науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (1,4/18 – Г – 1296 від 01.12.2006 р.). – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет редакційно-видавничий відділ, 2007.- 78 с.

5. Білецька Т. В. Еволюція поглядів на соціально-політичні конфлікти (історико-методологічний аналіз) // Соціальні виміри суспільства. – К.: Інститут соціології НАН України. – 2006. – Вип.9.- с.194-203. – 335 с.
6. Білецька Т. В. Про творчу силу соціальних конфліктів (за матеріалами концепції Р. Дарендорфа) // Вісник Кам'янець-Подільського державного університету. Історичні науки. – Кам'янець-Подільський, 2006.-Випуск 1.- 440 с. -С. 417-428.
7. Білецька Т. Сучасний соціально-політичний конфлікт: аналіз поняття // Соціальні виміри суспільства. Випуск 11.- К.: Інститут соціології НАН України, 2008.- с.181-191.
8. Білецька Т. В. Специфіка соціально-політичних конфліктів в умовах стабільних і трансформаційних суспільств // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів, аспірантів, присвяченої 90-річчю Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Випуск 7. У 5-ти томах. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2008.- Т.І.- с. 3-4.
9. Білецька Т. В. Теоретичні аспекти аналізу соціальних конфліктів в умовах глобалізаційних перетворень // Вісник ОНУ. Серія "Соціологія і політичні науки", Том.19. вип.1 (20). – Одеса: Астропринт, 2014. – С. 47 -54.
10. Білецька Т. В. Особливості характеру соціально-політичних конфліктів в умовах постсоціалістичних трансформацій // Збірник матеріалів науково-теоретичної конференції.- Кам'янець-Подільський: КПУ імені Івана Огієнка, 2012.- С.9-14.
11. Билецкая Т. Социально-политический конфликт в украинском обществе. Факторы возникновения и особенности проявления в условиях трансформационных преобразований.- Saarbrücken: LAP LAMBERT Academic Publishing, 2011. — 222с.
12. Гаджиев К.С. О природе конфликтов в современном мире // Вопросы философии.- 1997.-№ 6.- С.3-25.
13. Глобальные конфликты нового и новейшего времени. Учебное пособие / Под ред. Н.В. Паниной. –М.: 2005. – 117с.
14. Дериглазова Л.В. Конфликты в международных отношениях: Учебное пособие. Томск: Изд-во Том. ун-та, 2005. – 256 с.
15. Ибраева Галия. СМИ в военно-политических конфликтах XX века. – <http://psyfactor.org/lib/infowar3.htm>.
16. Дарендорф Р. Современный социальный конфликт. Очерки политики свободы. – М.: РПЭ, 2002. – 288 с.
17. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации: учеб. пособие под ред. П. А. Цыганкова.- М.: Альфа-М, 2009.- 450с.
18. Нагаев В.М. Конфліктологія: курс лекцій (модульний варіант): Навчальний посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2004.- 198 с.
19. Международные конфликты и их особенности на рубеже XX1 века // Международные отношения: Социологические подходы.- М., 1998.- С. 243-251.

20. Міжнародні конфлікти: причини, сутність і шляхи розв'язання. Проблеми національної і міжнародної безпеки: зміст та співвідношення // Мадиссон В.В., Шахов В.А. Політологія міжнародних відносин: Навч. посібник.- К., 1997.-С. 90-106.

12. Мова викладання. Українська.